

Regionkontoret, Centrum för ekonomi stab
Sofia Vadlund
Epost: sofia.vadlund@regionvastmanland.se
Telefon: +46214818059

TJÄNSTESKRIVELSE BORGEN FÖR SVEALANDSTRAFIKEN AB

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att Region Västmanland såsom för egen skuld ingår solidarisk borgen för Svealandstrafiken AB:s samtliga existerande och framtida förpliktelser enligt leasingavtal, kreditavtal, checkräkningskreditavtal och andra finansieringsrelaterade åtaganden upp till ett högsta belopp om 2 200 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader,

att borgensåtagandet begränsas med en regressrätt baserat på Region Västmanlands och Region Örebro läns ägarandel i Svealandstrafiken AB, vilket innebär att vardera parts borgenssumma uppgår till 1 100 miljoner kronor, samt

att beslut enligt ovan endast gäller under förutsättning att fullmäktige i Region Örebro län fattar likalydande beslut

Ärendet i korthet

Svealandstrafiken står nu inför en period med stora investeringbehov. För att kunna finansiera kommande investeringar och samtidigt säkerställa en god likviditet behöver investeringarna finansieras helt med lån. Endast mindre investeringar i anläggningar/inventarier beräknas kunna ske med egna medel.

Mot bakgrund av detta har styrelsen i Svealandstrafiken AB den 27 maj 2025 beslutat om att hemställa om en utökning av borgensramen med 1 000 miljoner kronor till totalt 2 200 miljoner kronor, vilket skulle innebära att vardera parts borgenssumma uppgår till 1 100 miljoner kronor.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Den 1 januari 2018 bildades ett gemensamt ägt bolag, Svealandstrafiken AB, genom att Region Örebro län köpte 50 procent av aktierna i AB Västerås Lokaltrafik av Region Västmanland. Svealandstrafiken AB bedriver busstrafik i de båda länen, i egen regi och genom upphandlad trafik. Trafikmyndigheterna i Västmanland och Örebro län ger med så kallat tilldelningsbeslut bolaget i uppdrag att driva busstrafik inom geografiska områden i de båda länen.

Investeringsplan 2026-2032

EU-direktivet Clean vehicle directive innebär att en viss andel fordon i vissa offentliga upphandlingar ska klara EU:s definition på "rena fordon". Exempelvis rena tunga

bussar (stadsbussar) ska avse 65 % av andelen bussar fram till 2030 (ex el, vätgas, HVO100, biogas) och 32,5 % ska avse utsläppsfria (el och vätgas). En ny EU-lag från 1 juli 2025 ställer krav på fordonstillverkarna att 90 % av sålda stadsbussar ska vara utsläppsfria 2030 och 100 % 2035. Även regionbussar påverkas men med en något långsammare omställningstakt där 90 % av sålda bussar ska vara utsläppsfria till 2040. Dessa krav påverkar utbudet på marknaden.

Borgensramen tar höjd för investeringar i elbussar då inköpspriset fortsatt är högre än exempelvis biogasbussar, men val av drivmedel samt annan kravställning hanteras inför varje ny upphandling. Trafikuppdraget från förvaltningarna ligger till grund för investeringarna.

Svealandstrafikens investeringar under perioden 2026 till 2032 uppgår totalt till cirka 2 900 miljoner kronor. Den största delen av investeringarna sker under år 2026, då nya elbussar ska levereras till Citylinjen och övrig stadstrafik i Örebro, samt till regiontrafiken i både Örebro län och Västmanlands län (vilket ryms i nuvarande borgensram).

Även år 2029 är ett viktigt investeringsår. Då planeras en större förnyelse av fordonssflottan i Västerås (som ursprungligen köptes inför trafikstarten i Region Örebro län 2019). Se bifogad fil gällande leveransplanen.

Totalt handlar det under perioden om att komplettera eller byta ut ungefär 160 stadsbussar och 180 bussar i den regionala trafiken. Det är långa leveranstider på bussar vilket gör att beställningarna behöver ske i god tid.

Utöver bussarna planeras bland annat investeringar i drivmedelsinfrastruktur och solcellsanläggningar med batterilager på bussdepåerna.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några verksamhetsmässiga konsekvenser.

Juridiska konsekvenser

Borgensåtaganden

Enligt beslutat aktieägaravtal ska Region Västmanland och Region Örebro län ingå solidarisk borgen för Svealandstrafikens åtaganden. Om borgensansvaret skulle behöva infrias ska det infriade borgensansvaret fördelas i förhållande till respektive parts ägarandel i bolaget.

Det senaste borgensbeslutet fattades 2021 inför förvärv av fastighetsbolag i Region Örebro län (depån i Örebro) samt investeringar i elbussar och elinfrastruktur i de båda länen. Beslutet 2021 innebar en borgensram på 1 200 mnkr, dvs 600 mnkr per ägare.

Till följd av kommande investeringsbehov har styrelsen i Svealandstrafiken AB den 27 maj 2025 beslutat om att hemställa om en utökning av borgensramen med 1 000

miljoner kronor till totalt 2 200 miljoner kronor, vilket skulle innebära att vardera parts borgenssumma uppgår till 1 100 miljoner kronor.

Administrativa konsekvenser

Region Västmanland fakturerar kvartalsvis en borgensavgift till Svealandstrafiken.

Ekonomiska konsekvenser

Bedömningen är att investeringarna i nya bussar, bortsett från normal prisökningstakt, kommer att ha ringa kostnadseffekt för bolaget och därmed respektive regions kollektivtrafikmyndighet. Investeringarna i elbussar kommer påverka bolagets finansiella kostnader men detta motverkas av att de nya fordonen har längre ekonomisk livslängd samt lägre operativa driftkostnader.

Borgensavgiften som Svealandstrafiken betalar till ägarna för upptagna lån uppgår för närvarande till 0,4%, men ny bedömning görs årligen. En utökad låneskuld hos Svealandstrafiken med 1,0 miljard kronor innebär att den borgensavgift som bolaget betalar till ägarna ökar med 4,0 miljoner eller 2,0 miljoner kronor per ägare utifrån nuvarande villkor.

Till följd av utökad skuldsättning under de kommande åren kommer bolagets soliditet att minska och understiga ägardirektivets mål på 15 %. Nivå kommer sannolikt att bottna mellan 11,5 % och 13,5 %. Genom att bolaget når ägarnas avkastningskrav och under förutsättning att resultatet återinvesteras i verksamheten finns dock goda förutsättningar att soliditeten successivt kan byggas upp igen mot målet 15 %.

Finansiering

Svealandstrafiken har historiskt finansierat sina investeringar med likvida medel i kombination med lån från externa långivare. Sedan trafikstarten i Region Örebro län 2019 och de stora investeringar som då genomfördes så har nya investeringar i fordon och depån i Örebro till 100 % finansierats med lån, medan reinvesteringar har finansierats med likvida medel. Svealandstrafiken amorterar i regel av lånen över anläggningarnas livslängd.

För att kunna finansiera kommande investeringar och samtidigt säkerställa en god likviditet behöver investeringarna finansieras helt med lån. Endast mindre investeringar i anläggningar/inventarier beräknas kunna ske med egna medel.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Val av drivmedel påverkar miljön men hänsyn behöver tas till fler aspekter. Elbussar har inga avgasutsläpp, använder färre fordonsvätskor och reservdelar vilket innebär mindre luftföroreningar jämfört med biogasbussar samt förbättrar arbetsmiljön då hanteringen av kemikalier minskar. De har också högre energieffektivitet samt genererar mindre buller. Biogas ger däremot ett lokalt kretslopp där bland annat

matavfall och avloppsslam nyttiggörs som drivmedel och rötresten ger gödningsmedel till lantbruk.

Det finns utmaningar vad gäller social- och miljömässig hållbarhet kopplat till leveranskedjorna för bussar och elbussbatterier. Dessa hanteras genom kravställning och uppföljning i upphandling, men långsiktigt påverkansarbete sker även på branschnivå. Beslutet bedöms ha övervägande positiv påverkan på miljön.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för invånarna.

Uppföljning

Uppföljning sker i delårs- och årsredovisningar.

Beslutet skickas till

Svealandstrafiken AB, Kollektivtrafiknämnden och Region Örebro län.